

անձին հետ, և ջնտ անգամ՝ խօսքի և գործքի մէջ հակառակութիւններ կ'ընեն, չունին կատարեալ անկասկածութիւն մը, այլ միշտ հանգամանքներու հոսանքէն կը մղուին, և թէպէտ աչքերնին յառած. գէպ ՚ի երկնայի՜ն նաւահան գիտորդիմէ կը բաղձան, բայց երբէք զիրենք հոն աանող նաւուն (անձին) վրայ ակնարկ մը չեն ձգեր: Սակայն մարդկային ընկերութեան մէջ իսկական արժէք ունեցող բաները այն անձը միայն կրնայ սորվիլ ճանչնալը, որ իւր շարունակ զբաղումն ըրած է իւր մտքի ամեն գործողութիւնը ներքէն վստահ մըն ալ այն որ բնաւ իւր անձին վրայ ծանօթութիւն չունի: Բնայէս կարելի է ինքզինքը ճանաչել, եւ որքան անմիտ կ'ըլլայ այն՝ որ ինքզինքը կը դատէ՝ իւր անձնատիրութենէն թերագրուած, մէջ ապաքին ցընորական է իրեն երեւակայիլ թէ՛ մարդոց իւր վրայ ըրած դատողութիւր գէշ է, այն ինչ իւր արդեանցը նայելով՝ հասարակաց դատողութիւնը աւելի անաչառ է: Այս այս տեղէն կը ծագին շարունակ դժգոհութիւններ եւ տեւական հակառակութիւններ, միով բանիւ փոխադարձ սիրոյ պակասութիւն:

Ոմանք այնպէս կ'երեւցընեն որ թշնամեաց համար անյիշաչար են եւ պատրաստ են անոնց ներելու, և քա երեսօ թարեկամական յարաբերութիւններ հաստատել կ'ուզեն անոնց

հետ: Գործ հոգւով՝ չափ կ'առնեն. ուրեմն ինչ պիտի կոչենք այս դրութիւնը: Եթէ ալ՝ վատասիրտ նենգութիւն, որուն գործադրութիւնն արդարեւ ոչ սակաւ վտանգ պիտի առնէ հանրութեան: Ոմանք ինքզինքնին սուրբ եւ արդար կ'երեւցնեն, վստահ չեն ուրիշներուն պէս յանցանքնին, յայտնը ուերով գեռ չեն խայտառակուած, վստահ տոխուած են յայտնապէս չգնահանելու, այսու ամենայնիւ այնպիսիքն իրենց ընդ քողով ծածկուած ամբարշտութեամբը խոհական անձանց առջև մերկասրբանոց են, և եթէ երբեմն մեղք գործելէ ազատ են, կրնանք ըսել որ՝ ոչ թէ մեղքէն զարհուրեր են ու չեն գնահաներ, այլ պատեհութիւն չեն ունեցեր, և աւելի մարդոցմէ պատեհութիւն են՝ քան թէ՛ Վստահմէ: Այս ոմանք ալ ողորմած, բարեսէր և յագուտ հասարակութեան անձը զոհող կ'երեւնան, որովհետեւ մէկ քանի անհատներու մասնաւոր ժառանգութիւն մատուցած են, բայց և այնպէս թող իրենց սրտին խորերը գահակարած փառասիրութիւնը նկատեն, յորմէ միայն տոխառած են ողորմած հանդիսանալու, այսինքն՝ փառասիրութիւնն եղած է իրենց գործոց շարժառիթը. վերջապէս բոլոր ըրած բարիքնին թոյլցա մարդկան է:

Հարաւսիք

Յ. Ս. Կեօքչի-ճեփէ:

ԻՍԳԼԻԻ ՄԵԷ

ՄԵԾԱԿՈՉԱՆ ՄԱԼԹՈՍ ԳՐԻԳՈՐ ԵՓԵՆՏԻՒ

Այս քնն սաստիկ հեկեկանք իմն ալեգարդ գու Մասիս, Սրտառոյժը ձայն կը կարգաս ինձ ողբերգու Սիօնի:

Ո՛հ, վայրիկ մը թող հրձուխը գէթ, և արտասուաց տամբ դագար, Սիթէ հերիք չէն այն վտեր զոր կրեցինք մեք շատ քար,

Պարթիկներէն և Բոյներէն և շատ վայրի սպիւրէն ,
Լենկթեմուրէն , Ղէնկիպխանէն այն մարդախանձ չորերէն :

Հերիք այնքան փոքրանդի կենալ յօտար աշխարհի ,
Անբժ խուժաստան , մերթ Սադաստան հանգոյն ազգին Հրէի :
Ընձնանուէր որդիներէս շատերն այնտեղ շահատակ
Եղան , որոնց դու ալ անչուչո կործեմ՝ քաջիկ ես տեղեակ :

Գիտեմ նշան ուրախութեան չէ այդ քո ձայն աղկոտուր ,
Եւլ բօթարեր կուգաս ինձ տալ ցաւալի գոյժ ահաւոր :

Չիկայ եղեր , այժմ հասկցայ , ո՛չ ցնծութիւն և ո՛չ փառք ,
Հայկայ սերունդ որդւոցս համար , այլ յարածամ հառաչանք :

Գլծա Լըկինք , բսւ ե ալ բաւ , հանդուրժելու ճար չիկայ ,
Բանդի ջահերն վեհ հաճարիս 'հա մարելով փձանայ :

Ետուհետեւ զուարթալին լծիլ չի երգէ համադիս ,
Այնչեւ չգայ պատգամ վերուտո վեհ Լըբարչէն ականջիս :

— ()ն դու Աիօն , զորի տիրագին քո տասնադիւ ողբալով ,
Բախիմանաց գամագիս քեզ գուցէ դանտս դու շուտով :

Չորի վտահար , և Օերունիս կանչեմ որդիքս իմ թափառ ,
Գաւ և ողբալ քո հետ յաւէտ իմս Եղթծօն մեծափառ :

Եղէք շուտով Հայի և Լըրամ , Տեգրան , Տրդատ և Վարդան ,
Ահ , մի դէպք , շուտով հառէք պսակը իմն Գաղթման :

Հապ՝ օն արիք դուք սիւ Ա . Հարք , Պահլաւ , Երեսէս , Վարդանէս ,
Խառնել գոնէ բլձեր մրմունջ մեզ հետ տխուր յայտ հանդէս :

Եւ դու սիրուն Եղանիդ սհ , Լըբարտեան գաւառի ,
Եւ քո քնար միշտ վտահար , կանչել զարդիս կենդանի :

Հազիւ թէ ես կարողացայ կաշել 'ի ձայն մերս Աիօն ,
Նա ըլլաւոր թուեց վշակր , զոր չեմ գիտեր քանի օն :

Չի նորանոր թշուառութիւնք մոռցուցին ինձ հին հարուած ,
Չորս Աիօն մայր հագեւոր ոչ մին անգամ չէ մոռցած :

Ինչ յայտ որդեգր մեզի երկինք ունի պատրաստ տալ կամու ,
Բարձեւմ իսպառ , կամ նորոգում ուերտօնցս հաւատուեալ :

— Այ բնաւ , ոչ այդպէս Աստի , որդան իմս հայրենեաց ,
Տեգի երբէք հեծեմանայ մի տար , յուսով կաց մնաց :

Աթէ կորուստ կը համարես մահ քո որդւոյդ Գիւցաղուն ,
Ար բնատուր իւր հանձարով պատուեցաւ յաջ տանուէն :

Եղթծօն քաջ ճանչցաւ Սուլթանն Օգոստոսիաւ մեր Լըբայ ,
Ղանչեց պատուեց և զարմայաւ հաշտուելոն Լըբոպայ :

Կորուստ իրան , ողբաց առիթ և անգործման վերք որտի ,
Չի Հայ ազգիս ցաւոց վերայ խոց մ'ալ կրկին կը բարդի :

Սակայն մի՛ դու յուսահատուր ողբար այդպէս ցաւագին ,
Բեզ օրինակ առ իւր ընթացքն , նմանող լըր իւր փորքին :

Սեւեալ բնաւ չէ Եղթծօն , յափշտակեց Լըկինք դայն ,
Քրդւոյն 'իսիրտ թողուց ժառանգ իւր փառքն , անուն մի միայն . . .

Համբաւն ու փառք հանգուցելոյն բանին անուռ մկայք են,
Կենդանացաւ փռլին Հայոց, հաւաւեօրս քեզ այժմէն,
Իսթափիր արդ, մերժեալ ի բաց թախիծդ ամեն յոյս իբէն.
Յոյս կայ Լըկինը, լեր ապահով, քեզ սուտ չստեր Լըկէն.
Լաւքինի վարք Գրիգորի Լլաթօնեան վեհ զարմին,
Դարուց ի դարս պիտի տեսէ միշտ իւր ազգէն անմեկին,
Փարատել արդ՝ խոր տիրութիւնն քո Սիօնիք սիրարիւ,
Փութմ Սասիս, մի յապաղեր դու շատ ցաւոց փորձառու.
Ըսն, վշտերն իւրեան անթիւ մոռնայ, հսկէ միշտ անքուհի
Իւր սակաւիկ որդւոց վերայ զեւթ թխանիստ մայր հաւուն.
Ըստ է ահա քեզ իմ իրատ, ո՞վ Լարսաւ փարելի,
Որ Լըկիքէն թախանձանորդ իջի փութով քեզ սուռի.
Կը խոյանում դարձեալ յիշեր, որ այն տեղ միշտ Հօրն փառաց,
Հայցեմ իմ Ս. նախահարց հետ և մեր Հայոց Դիւցազանց.
Որ սփռիէ զԲեզ հանգերձ Լլաթօնի վեհագուն
Վսեմ զարմօք և զաւակօք ի փառս ազգիս Հայկազուն.

Կարապետ Բարսեղեան Արքեպիսկոպիտ,

ԱԶ. Ժառ. Ոստանարան:

ԻՈՐ ՀՐԴՆՈՒԹԻՒՆ ՍԵՐ

ԴԱՍՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՅ

(յառոր քօնի Ս. Սահակոյ և Ս. Երմիայ)

Սարգկային սեռը, ինչպէս ամեն
կենդանի իրեն ծննդեան կետէն, իւր
նիւթական աճման կարօտութիւնն
ունի, զոր օք ըստ օրէ՝ Կախախնամու-
թեան անդամադրելի զօրութեամբն ու
անհուն մարդասիրութեամբը ստանա-
լով, շարունակ զարգացման մէջ կը
գտնուի: Ըստ իմացական անկոյն
զարգացման եւ աճման պիտոյքը մի-
անդամայն և խնամց անհրաժեշտ
մատակարարումը Լստուծոյ անհուն
խնամտութիւնը բնութեան մէջ սահ-
մանած է զանազան միջոցներով: Սո-
կայն ասկէ զատ իւր բուն նիւթա-
կան կառարելութեանը հասնելու հա-
մար, դարման մը եւս մարդուն օժան-
դակութեան և ջանիքը յանձնուած է
վերին նախախնամական Տեղութե.

նէն: Ըստ էական դարմաններէն մին
ըլլալով՝ առանց դանդաղութեան ա-
նընդմիջաբար կը սպահանջուի, ապա
թէ ոչ առանց տարակուսանայ բարդո-
վին կը դադարի մարդկային կենաց ա-
ճողական ընթացքը իւր յառաջագի-
մութեան քայլափոխէն. և իսպառ կը
թառամի այն խննալի տունկը, որուն
համար քրտնաջան մշակը ոչնչ չէր խը-
նայած, որուն տիւ և գիշեր անդուկը
հսկէր ամենայն խնամքով և ջերմ սիրով:
Եւ ի՞նչ է արդեօք այդ դարմանը, եթէ
ոչ նիւթական կերակուր մը: Բո՛ւ-
հետեւ, մանուկ մը, ելք իւր անդուհ
հիւթը եղով մօրը կենսաւթի կաթէն
կը զրկուի, անսարակոյս սակաւ ժա՛նա
նակէն զկի՛ն նա իւր կենաց նորոգմա-
նէն ևս կը զրկուի, որուն կը յա՛մբդէ
սպառւումն:

Ըստ պէս նաեւ ամեն անհատ իբրեւ
իւր բարոյական և մտաւորական զար-